

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / В. Л. Ортинський — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 472 с.
2. Галуцько В.В. Адміністративно-правовий статус фізичних осіб / В.В. Галуцько : [Електронний ресурс] // LAW-PROPERTY — 2012. — Режим доступу : <http://aw-property.in.ua/articles/general-administrative-law/78-administrativnopravovyy-status-of-individuals.html>.
3. Указ Президента України від 25 квітня 2013 р. № 240 «Питання Міністерства освіти і науки України» // Урядовий кур'єр від 08.05.2013 № 82.
4. Наказ Міністерства освіти і науки України від 20 липня 2007 р. № 643 «Про порядок надання адміністративних послуг МОН України» // Освіта. — 2014. — Режим доступу: <http://osvita.ua/legislation/other/2434/>
5. Закон України від 16 грудня 1993 р. № 3723-XII «Про державну службу» // Голос України від 05.01.1994.
6. Закон України від 17 листопада 2011 р. № 4050-VI «Про державну службу» // Урядовий кур'єр від 17.01.2012. — № 8.

УДК 234.78

Стрельченко О. Г., доцент кафедри
адміністративного права та процесу НАВС;
Піжевська А., студент 2 курсу ННІП НАВС

Етапи надання адміністративних послуг у сфері освіти та науки

У даній статті охарактеризовано етапи надання адміністративних послуг, які надаються у сфері освіти та науки як результат здійснення владних повноважень адміністративним органом освіти та науки, що відповідно до закону забезпечує юридичне оформлення умов реалізації фізичними та юридичними особами прав, свобод і законних інтересів за їх заявою. Найбільш детально класифіковано етапи надання адміністративних послуг таких як ліцензування та атестація навчальних закладів.

Ключові слова: адміністративні послуги, освіта, наука, адміністративний орган освіти та науки, ліцензія, атестація, навчальні заклади, платні та безоплатні адміністративні послуги.

В данной статье охарактеризованы этапы предоставления административных услуг, которые предоставляются в сфере образования и науки как результат осуществления властных полномочий административным органом образования и науки, в соответствии с законом обеспечивает юридическое оформление условий реализации физическими и юридическими лицами прав, свобод и законных интересов по их заявлению. Наиболее подробно классифицированы этапы предоставления административных услуг таких как лицензирование и аттестация учебных заведений.

Ключевые слова: административные услуги, образование, наука, административный орган образования и науки, лицензия, аттестация, учебные заведения, платные и бесплатные административные услуги.

This article describes the steps of providing administrative services provided in the field of education and science as a result of the exercise of powers by the administrative authority of Education, according to the law provides a legal registration conditions for realization of natural and legal persons of rights, freedoms and legitimate interests of their application. The most detailed classified stages of administrative services such as licensing and certification of educational institutions.

Keywords: administrative services, education, science, the administrative organ of Education, license, certification, education, paid and non-refundable administrative services.

Постановка проблеми. Кожна особа має право отримувати адміністративні послуги. Щоб надавати адміністративні послуги виконавчі органи здійснюють низку системних заходів для того щоб забезпечити належний рівень якості їх надання. На сьогоднішній день одними з найбільш актуальніших адміністративних послуг є послуги в сфері освіти та науки [1, с. 59].

Стан дослідження. Дану проблематику вивчали такі вітчизняні науковці у галузі адміністративного права та процесу як В.Б. Авер'янов, Ю.П. Битяк, Д.М. Бахрах, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко, Т.О. Курило, І.Б. Коліушко, І.Д. Пастух, В.Д. Сущенко, О.Г. Стрельченко тощо.

Метою статті є ґрунтовна характеристика етапів надання адміністративних послуг у сфері освіти та науки.

Виклад основного матеріалу. Перш за все слід відзначити, що Закон України «Про адміністративні послуги» від 06 вересня 2012 року формулює поняття адміністративної послуги як результату здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та обов'язків особи відповідного до закону [2].

Закон визначає суб'єктів звернення про надання адміністративних послуг, ними є: фізичні та юридичні особи. Суб'єктами надання адміністративних послуг є: органи виконавчої влади, інші державні органи, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування та їх посадові особи, уповноважені відповідно до Закону України «Про адміністративні послуги» надавати адміністративні послуги [1].

У сфері освіти та науки публічні органи можуть надаватися як платні, так і безоплатні адміністративні послуги [3, с. 745].

До платних адміністративних послуг належать: видача ліцензії на надання освітніх послуг, переоформлення ліцензії на надання освітніх послуг; видача копії чи дубліката ліцензії на надання освітніх послуг; видача навчальним закладам свідоцтв про атестацію; проставлення апостиля на офіційних документах, виданих навчальними закладами, державними органами, підприємствами, установами та організаціями, що стосуються сфери освіти; визнання і встановлення еквівалентності документів про освіту, виданих навчальними закладами іноземних держав; нострифікація та ін. [4].

До безоплатних послуг у сфері освіти відносяться: ведення обліку дітей дошкільного й шкільного віку, ведення обліку учнів, які повинні відвідувати загальноосвітні навчальні установи, видача довідки на підставі рішення ПМПК про здійснення індивідуального навчання, видача ліцензії на право здійснення діяльності в сфері дошкільної освіти, видає ліцензію на право здійснення діяльності в сфері позашкільної освіти [5, с. 685].

Отже, адміністративні послуги в сфері освіти та науки дуже важливі, адже саме завдяки ним отримали право на існування, а саме ліцензію, всі навчальні заклади нашої держави. Також завдяки цим послугам проводиться перевірка навчальних закладів держави, що на даному етапі розвитку нашої держави є дуже актуальним питанням, тому що багато навчальних закладів не дотримуються встановлених норм, яким повинен відповідати навчальний заклад, якого б він ступеня не був.

Послідовність дій споживача адміністративних послуг **з ліцензування та її споживача** полягає у тому, що навчальний заклад подає до управління освіти і науки заяву про проведення ліцензування із зазначенням виду освітньої послуги, ліцензованого обсягу та реквізитів навчального закладу за затвердженою формою, до якої додаються визначені законом документи. Пакет документів формується

відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 21 січня 2009 року № 30 „Про документи для проведення ліцензування” [6].

Так, першим етапом є розгляд пакету документів поданого користувачем адміністративної послуги. Наступним етапом є створення експертних комісій і проведення ліцензійної експертизи.

Експертна комісія за результатами своєї роботи готує висновок про спроможність (неспроможність) навчального закладу, фізичної особи-підприємця надавати заявлену освітню послугу.

Після ознайомлення з висновком керівника навчального закладу, фізичної особи-підприємця один примірник подається органу ліцензування, а другий залишається в навчальному закладі, фізичної особи-підприємця.

Навчальний заклад, фізична особа-підприємець протягом 10 днів після ознайомлення з висновком має право подати апеляцію щодо необ'єктивності його змісту або порушення комісією порядку проведення експертизи та звернутися до органу ліцензування із заявою провести повторну експертизу комісією в іншому складі.

Повторна експертиза проводиться за рішенням органу ліцензування.

Члени експертної комісії несуть згідно із законодавством персональну відповідальність за достовірність висновку.

Прийняття рішення про видачу ліцензії або відмову в її видачі. Управління освіти і науки передає висновок експертної комісії (у разі повторної ліцензійної експертизи - обидва висновки) разом із заявою та пакетом документів до регіональної експертної ради, яка розглядає документи, готує і вносить для розгляду на засіданні регіональної експертної ради проект рішення щодо спроможності (неспроможності) надавати навчальним закладом, фізичною особою-підприємцем заявлену освітню послугу.

Відсутність на засіданні представників навчального закладу, фізичної особи-підприємця не може бути підставою для неприйняття рішення регіональною експертною радою. Управління освіти і науки приймається остаточне рішення про видачу (відмову у видачі) ліцензії, яке оформляється його наказом.

У разі відмови у видачі ліцензії навчальний заклад, фізична особа-підприємець має право на повторне ліцензування, але не раніше ніж через рік після прийняття рішення про відмову.

Наступним етапом є видача ліцензії або надсилання листа з обґрунтуванням причин відмови.

За результатами ліцензування відокремлений структурний підрозділ (філія, представництво тощо) включається до ліцензії навчального закладу з видачею йому копії, завіреної органом ліцензування.

Ліцензування діяльності з надання освітніх послуг у сфері дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти відокремленими структурними підрозділами (філіями, представництвами тощо) навчальних закладів здійснюється органами ліцензування за місцем розташування таких підрозділів.

Вимогами до строку надання адміністративної послуги, а також до строків здійснення дій, прийняття рішень у процесі надання адміністративної послуги є загальний строк прийняття органом ліцензування рішення про видачу або відмову у видачі ліцензії не може перевищувати чотирьох місяців після надходження заяви від навчального закладу, фізичної особи-підприємця з усіма необхідними документами.

У разі коли заявником подано документи не в повному обсязі чи з недостовірною

інформацією або виявлено невідповідність поданих документів установленим вимогам, управління освіти і науки повертає їх у двадцятиденний строк із дня надходження навчальному закладу із вмотивованою письмовою відмовою у проведенні ліцензування.

Заявник отримує ліцензію, оформлену на бланку єдиного зразка з додатком, форма і порядок заповнення якого визначається МОН України.

Ліцензія видається на строк від 3 до 12 років включно, але не менш як на строк повного циклу навчання за програмою, що додавалася до заяви про ліцензування.

Строк дії ліцензії визначає орган ліцензування і продовжується у порядку, встановленому для її одержання, на строк дії свідоцтва про атестацію навчального закладу.

Переоформлення ліцензії здійснюється органом ліцензування:

1) у разі зміни:

— найменування навчального закладу (якщо така зміна не пов'язана з реорганізацією юридичної особи чи новоутворений навчальний заклад є правонаступником реорганізованого) або прізвища, імені та по батькові фізичної особи - підприємця;

— місця розташування навчального закладу або місця проживання фізичної особи - підприємця, якщо така зміна не тягне за собою погіршення його матеріально-технічного забезпечення;

— ліцензованого обсягу;

2) після проведення атестації навчального закладу, у тому числі у його відокремлених структурних підрозділах (філіях, представництвах тощо).

У разі втрати (пошкодження) ліцензії чи додатка до неї навчальному закладу, фізичній особі - підприємцеві видається дублікат ліцензії.

Навчальний заклад, фізична особа - підприємець у період до отримання дублікату ліцензії замість втраченої або пошкодженої може провадити освітню діяльність на підставі довідки органу ліцензування про подання заяви на видачу дублікату.

Орган ліцензування протягом 10 робочих днів після надходження заяви видає дублікат ліцензії та приймає рішення про визнання недійсною ліцензії, що втрачена (пошкоджена).

Строк дії дублікату ліцензії не може перевищувати строку, зазначеного у втраченій (пошкодженій) ліцензії.

Розмір плати за видачу ліцензії визначено постановою Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2000 р. №1755 „Про термін дії ліцензії на провадження певних видів господарської діяльності, розміри і порядок зарахування плати за її видачу” [7].

Наступним видом послуги є атестація. Особливість надання адміністративної послуги із проведення атестації з боку споживача полягає у тому, що навчальний заклад не пізніше як за 2 місяці до проведення атестації подає експертній комісії матеріали самоаналізу освітньої діяльності, що містять основні відомості про заклад:

— стан матеріально-технічного, кадрового і навчально-методичного забезпечення;

— організація та здійснення навчально-виховного процесу;

— копії навчальних планів і програм тощо.

Особливістю надання адміністративної послуги із проведення атестації з боку адміністративного органу є наступним:

1) Розгляд самоаналізу освітньої діяльності, поданого користувачем адміністративної послуги.

2) Створення експертних комісій і проведення атестаційної експертизи.

Експертна атестаційна комісія у термін до 20 днів після завершення роботи

складає акт атестаційної експертизи навчального закладу, у якому містяться висновки з основних напрямів його діяльності та пропозиції щодо визнання закладу освіти: атестованим з відзнакою, атестованим, атестованим умовно або неатестованим.

Акт атестаційної експертизи подається регіональній експертній раді і керівнику навчального закладу.

Регіональна експертна рада у двомісячний термін розглядає матеріали атестаційної експертизи і готує вмотивований висновок щодо атестації навчального закладу. На основі цього висновку відповідний орган управління, на який покладено проведення атестації, приймає рішення про атестацію навчального закладу. Указане рішення доводиться до відома керівника навчального закладу та відповідного органу управління у місячний термін з дня надходження висновку від регіональної експертної ради.

У разі незгоди керівника навчального закладу з висновками атестаційної комісії протягом 10 днів з моменту отримання акта експертизи керівник навчального закладу може подати апеляцію до регіональної експертної ради. Якщо апеляція визнається правомірною, то регіональна експертна рада призначає експертну комісію у новому складі та в погоджений з навчальним закладом термін проводить повторну експертизу. Висновки цієї експертизи є остаточними.

Висновок. Адміністративні послуги в сфері освіти та науки дуже важливі, адже саме завдяки ним навчальні заклади отримують право на існування через отримання ліцензії тощо. На сьогоднішній день одними з найбільш актуальніших адміністративних послуг є послуги в сфері освіти та науки. Саме у сфері освіти публічні органи можуть надаватися як платні, так і безоплатні адміністративні послуги. А наукова діяльність в Україні є визначальним джерелом економічного зростання і невід'ємною складовою національної культури і освіти, створює необхідні умови для реалізації інтелектуального потенціалу громадян у сфері науково-технічної діяльності, забезпечує виконання досягнень вітчизняної й світової науки і технічної для вирішення соціальних, економічних, культурних та інших проблем.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Стрельченко О.Г. Порівняльно-правова характеристика особливостей надання адміністративних послуг / О.Г. Стрельченко // Проблемні питання адміністративно-правової протидії корупції : Матеріали науково-практичного семінару / ред. колегія : О. В. Кузьменко (голова), І. Д. Пастух, О. К. Волох. — Харків : Золота миля, 2014. — С. 58-61.
2. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 р. №5203-VI [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>
3. Курс адміністративного права України : підручник / В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко, І.Д. Пастух, В.Д. Сущенко [та ін.]. — 2-ге вид., перероб. і допов. — К. : Юрінком Інтер, 2013. — 872 с.
4. Про ліцензування освітніх послуг: постанова Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2003 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
5. Адміністративне право України: підручник / за заг. ред. С. В. Ківалова. — О.: Юридична література, 2003. — 893 с.
6. Про документи для проведення ліцензування : Наказ Міністерства освіти і науки України від 21 січня 2009 року № 30 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
7. Про термін дії ліцензії на провадження певних видів господарської діяльності, розміри і порядок зарахування плати за її видачу : Постанова Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2000 р. №1755 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

